

El temps que corre

Els pecats capitals

Joan F. Mira

Una columna de diari, molt intel·ligent, del senyor Eduardo Mendoza, em recordava fa pocs dies l'antiga saviesa dels ensenyaments morals de la santa mare església. Mendoza s'estranya, amb raó, que la Conferència Episcopal Espanyola i els seus caps i portaveus no completen els seus atacs a aquesta assignatura escolar que en diran "Educació per a la ciutadania" amb referències a la moral tradicional. Fan mal fet, diu l'escriptor, perquè la moral que ens ensenyaven fa cinquanta anys als col·legis de frares era una cosa consistent i eficaç. Deu ser que els bisbes espanyols han descobert pecats nous, com ara la comprensió de les idees dels altres, la tolerància, l'acceptació de l'homosexualitat i més horrors que el cardenal Cañizares resumeix amb l'expressió "el mal". El mal és la democràcia, el pensament lliure, la moral no dogmàtica i coses per un estil. Pecats no tan nous, si recordem l'inventari que en feia el *Syllabus* del papa Pius IX, que, el 1864, amargat per la pèrdua dels estats pontificis, publicà aquell document solemne que condemnava el panticisme i el naturalisme, el racionalisme i el nacionalisme, l'indiferentisme, el socialisme, el comunisme, el liberalisme, les societats secretes, les societats bíbliques, l'autonomia de la societat civil, l'ètica natural, el matrimoni no canònic, l'oposició a la sobirania temporal del pontífex romà, és a dir, gairebé tot allò que per bé i per mal constitueix el fonament del món contemporani, almenys del nostre. Dit això, si jo fóra el cardenal Cañizares (quin gran arquebisbe de Varsòvia no fóra, amb la mateixa cara, ànima i cos que els bessons Kaczynski!), li diria al govern espanyol que, per favor, no oblide els pecats capitals, que els posen al dia, que els adaptin a les condicions del temps, que els apliquen on toca (no hi falten pas llocs), però sobretot que no els obliden. Podrien crear un comissió mixta d'ètica i ciutadania, amb capellans experts, filòsofs del ram (Savater no, per favor), polítics, novel·listes i poetes, i mirar la manera de rescatar els vells pecats, alhora imprescindibles i funests. Per alguna cosa deu ser que el més gran llibre de la literatura occidental explica i veu el món sobre l'esquema dels set pecats: set cercles a l'infern, i set al purgatori, fan la *Divina Comèdia*. L'estructura de la realitat humana, la trama bàsica de la societat.

Anem a pams, en tot cas. Hi ha pecats agradables i sucosos, com ara la luxúria i la gola, sense els quals la vida terrenal tindria ben pocs al·licients, però que duts a l'extrem perniciosos poden produir l'exploració sexual, l'abús de criatures i més horrors intolerables, per no parlar dels desordres i excessos alimentaris o del malbaratament massiu del menjar als països opulents. Hi ha l'avarícia, que si és desig de prosperitat personal i de fer-se un patrimoni segur pot ser un estímul positiu, però que porta també als desastres del benefici desfermat, a l'especulació destructiva, als diners com a valor únic o suprem. Hi ha l'enveja, que pot ser competència lleial,

però que és causa de traves als col·legues, de maledicència destructiva i més mals corrosius. Hi ha la ira, que pot ser justa còlera davant de la injustícia, però que pot convertir-se en crueltat i violència brutal. Hi ha la peresa, que ens pot dur al plaer del descans i del dolç no fer res, *dolce far niente*, però que si esdevé ganduleria, incompetència i faena mal feta, és un perillós dissolvent de la vida social. Hi ha sobretot la supèrbia, que es pot quedar en la satisfacció positiva d'allò que som o fem, que pot ser simple vanitat ridícula, però que deriva sovint en prepotència, orgull, menyspreu dels altres. De manera que aquesta petita lliçó demostraria que la condició humana és la que és, que tot o quasi tot pot ser bo i pot ser dolent, segons com es practique, i que les virtuts i els pecats són matèria de graus i d'equilibris. I demostra també, segurament, que no hi ha (gairebé) res de nou sota el sol, i que els ciutadans virtuoses i educats haurien de ser també pecadors moderats i innocents. Cosa que ni els bisbes ni els ministeris del ram no podran acceptar mai.

"De manera que aquesta petita lliçó demostraria que la condició humana és la que és, que tot o quasi tot pot ser bo i pot ser dolent, segons com es practique, i que les virtuts i els pecats són matèria de graus i d'equilibris. I demostra també, segurament, que no hi ha (gairebé) res de nou sota el sol, i que els ciutadans virtuoses i educats haurien de ser també pecadors moderats i innocents"